

Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering

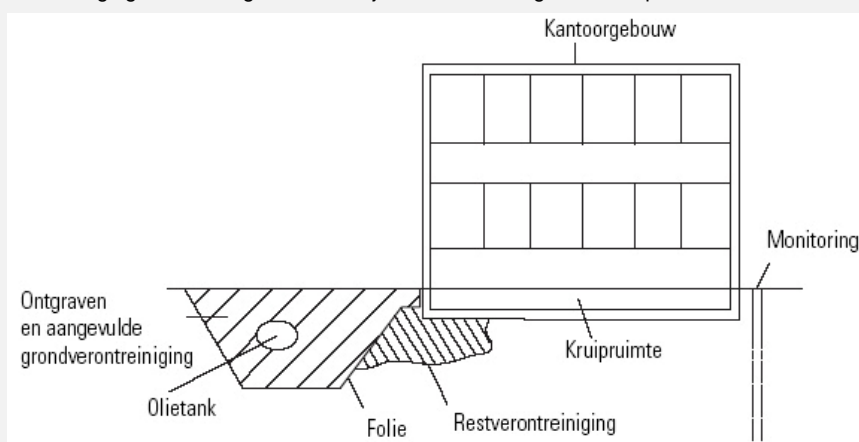
Deze 5-minutenversie bevat de essentie van de uitkomsten van het onderzoek naar nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering van de provincie Flevoland.

Aanleiding

In 1980 kwam in Nederland het gifschandaal in Lekkerkerk aan het licht. Een hele nieuwbouwwijk bleek gebouwd te zijn op sterk verontreinigde grond. De opschudding na de vondst van het gif was aanleiding om in 1987 de Wet bodembescherming in te voeren, met daarin de voorwaarden die (kunnen) worden verbonden aan het verrichten van handelingen in of op de bodem. Bodemsanering is het beperken en zoveel mogelijk ongedaan maken van bodemverontreinigingen. Bodemverontreinigingen die een risico vormen voor mens of milieu worden bij voorkeur weggehaald. Dat is echter niet altijd mogelijk of gewenst. Vaak kan het technisch niet, of niet helemaal, bijvoorbeeld omdat het onder een gebouw ligt. Een andere reden kan zijn dat saneren zo duur is dat de kosten en de opbrengst (verminderd milieurisico) niet langer in een verantwoorde verhouding staan.

Voorbeeld: Nazorg bij isolatie van de restverontreiniging

Op een groot industrieterrein is een nabij een kantoorgebouw gelegen olietank verwijderd. Daarbij is tevens alle grondverontreiniging buiten het gebouw verwijderd. Onder het gebouw is sprake van een restverontreiniging met minerale olie in de grond.



Tussen de schone aanvulling van de ontgravingsput en de restverontreiniging onder het gebouw is een kunststof-folie aangebracht. Zoals vastgelegd in het saneringsplan, zal de restverontreiniging pas worden verwijderd wanneer het kantoorgebouw zal worden gesloopt. Om eventuele verspreiding van de restverontreiniging of uitdamping naar het gebouw vast te kunnen stellen, zullen jaarlijks grondwatermonsters worden genomen uit de 3 geplaatste peilbuizen. (Bron: www.bodemrichtlijn.nl)

De Rekenkamer heeft in de provincie Flevoland onderzoek gedaan de plantoetsing en handhaving bij nazorg. Er is geen aanvullend dossier onderzoek uitgevoerd, omdat nazorg minder omvangrijk is in Flevoland vanwege de relatief schone bodem.

Vraagstelling

Heeft de provincie voldoende grip op de nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering?

Conclusies en aanbevelingen

Conclusie 1: Nog geen volledig overzicht van nazorglocaties en beperkte registratie van kenmerken

Het is (nog) niet mogelijk om uit het provinciale bodeminformatiesysteem Globis te herleiden voor hoeveel nazorglocaties de provincie Flevoland precies bevoegd gezag Wbb is. Dit komt doordat de registratie van kenmerken over de actuele verontreinigingssituatie van de locaties in Globis gebrekkig is. Gevolgen van het ontbreken van (juiste) gegevens in het bodeminformatiesysteem zijn a) dat vragen van andere overheden, organisaties en burgers niet efficiënt beantwoord kunnen worden door de ambtelijke organisatie, en b) dat voor de provinciale handhavers niet inzichtelijk is op welke nazorglocaties toezicht van (groter) belang is. De ambtelijke organisatie heeft naar aanleiding van dit Rekenkameronderzoek aangegeven een juiste en volledige vulling van Globis alsnog op te willen pakken.

Aanbeveling 1: Bekrachtig het op orde brengen van de registratie van kenmerken van nazorglocaties in Globis

Vraag GS om de voorlopige lijst van 44 nazorglocaties verder aan te vullen en/of op te schonen en de registratie van kenmerken over de actuele verontreinigingssituatie van ten minste deze locaties op orde te brengen. Kenmerken zijn bijvoorbeeld de stoffen waaruit de restverontreiniging bestaat en de soort nazorg die voor de locatie bepaald is. Vraag GS ook wanneer de registratie op orde is.

Conclusie 2: Toetsing van nazorgplannen onvoldoende geborgd en niet goed navolgbaar

De provincie Flevoland heeft niet geborgd dat nazorgplannen dan wel evaluatieverslagen waarin nazorg is opgenomen, worden getoetst aan alle relevante aspecten van wet- en regelgeving. In het gebruikte formulier voor de te volgen procedure en het format voor het nemen van een beschikking zijn bijvoorbeeld de volgende aspecten niet opgenomen:

1. Het bewaken van de behandelingstermijn van de aanvraag;
2. Periodieke beoordeling van de status van de nazorg op basis van nazorgstatusrapportages;
3. De begroting van de kosten van de nazorg;
4. Toereikendheid van de voorgestelde nazorg.

De kwaliteit van de af te geven beschikking is hierdoor afhankelijk van de kennis en ervaring van de behandelende ambtenaar en bij vertrek van medewerkers is niet meer herleidbaar wat de overwegingen bij de beslissing zijn geweest. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het niet vaak voorkomt dat een nazorgplan of evaluatieverslag waarin nazorg is opgenomen, ter beoordeling wordt ingediend bij de provincie.

Aanbeveling 2: Zorg dat nazorgplannen herleidbaar worden getoetst aan wet- en regelgeving

Vraag GS om ervoor te zorgen dat evaluatieverslagen en nazorgplannen worden getoetst aan relevante wet- en regelgeving zoals de Wet bodembescherming (Wbb), de Besluitvormings-uitvoeringsmethode (BUM) Wbb en het Normblad SIKB 8001 en de uitkomst van de toetsing te bewaren.

NB: Hiervoor kan een checklist opgesteld worden, zoals ook gebruikt wordt bij de beoordeling van de saneringsplannen. Wij merken hierbij op dat voor het opstellen van een dergelijke checklist eenvoudig gebruik gemaakt kan worden van de lijst van criteria op basis van wet- en regelgeving die in ons rapport is opgenomen.

Conclusie 3: Beperkte handhaving van nazorglocaties

Het handhavingsbeleid van de provincie Flevoland is niet toegespitst op nazorglocaties. In de praktijk is het toezicht beperkt tot het controleren van monitoringsrapportages en het reageren op meldingen van derden. In principe worden geen controlebezoeken uitgevoerd op nazorglocaties. Over eventuele bevindingen uit incidentele controles op nazorglocaties (bijvoorbeeld naar aanleiding van een melding van derden) wordt niet apart gerapporteerd. De ambtelijke organisatie is naar aanleiding van dit onderzoek gestart met het maken van risicotaxaties per nazorglocatie en heeft op basis daarvan een voorlopige prioritering aangebracht, waardoor handhaving gericht uitgevoerd kan worden.

Aanbeveling 3: Ga risicogestuurd handhaven op nazorglocaties

Bekrachtig de aanpak van risicotaxatie per locatie, zodat dit ook na het onderzoek voldoende prioriteit krijgt. Vraag GS de voorlopige prioritering van nazorglocaties verder aan te scherpen en deze prioritering te gebruiken om locatiebezoeken in te plannen:

1. Zorg dat alle toezichtlocaties (inclusief nazorglocaties) zijn ingedeeld in risicocategorieën.
2. Pleeg het meeste toezicht op locaties met hoge risico's.
3. Controleer af en toe, steekproefsgewijs en eventueel in combinatie met andere handhavingstaken op locaties met lage risico's.
4. Leg de bevinding van het handhaven per risicocategorie vast in handhavingsrapportages.
5. Gebruik de uitkomsten van de rapportages om zo nodig de risicotaxaties bij te stellen.

Meer informatie

Dit onderzoek heeft geresulteerd in het rapport *Nazorg bij restverontreiniging na bodemsanering - provincie Flevoland*. Het rapport en persbericht vindt u op onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Arjan Wiggers, wiggers@randstedelijke-rekenkamer.nl, tel. (020) 58 18 585.